

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

82. Idololatria, & Bonz. exterminantur Pechino.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

eam articulus instaret dandi aduersus illum accusatorij libelli, libratam ab illis in eam perniciem, Deus in sectam refudit vniuersam.

Verſare hanc cepit antistrophei librorum editio quos publico dabat Licihous quidam olim Mandarinus, homo vanillimus nec vulgo laudatus: qui verecundatus Sinarum Magistrum Confusum, & tritam Literatorum vestigijs orbitam, eius doctrinam eiurare; dehinc noua quædam comminisci de diuinitate; postremo aduolui simulachris, eaque pro diis colere, & quod erat ingenio consequens opinione sui superbe deliranti, fieri sectæ caput, libròique de illa impudentes in lucem protrudere quibus Iam, tum, Venam & Confusum, quatuor Sinarum lumina, & exempla, improbis adscribebat; contra inter heroas, cælo inferebat adoratores idolorum, propudiosa memoria enormium scelerum infames; hos libros cum magna copia Pechinū misisset diribèdos allèctatores idolorum auidè perlegunt, & lætitia insani auctorem inuitant iamque iter inibat, cum turma lictorum circumdatur, vincitur, Pechinum quo ibat, sed coniciendus in compedes traducitur, & offensionis publicæ, pessimique exempli pœnam grauem suis cum libris luiturus, quam & dato ad Regem libello vnus de Regni admonitoribus decerni postularat, sed eam senex nequissimus sectis sibi faucibus præuertit. Visum hoc Præsidi Literatorum Furo vrgendæ rei momentam idoneum. De hac vehementes ad Regem dat literas quibus execrabatur Literatorum à Confusio ad idola defectiones impudentes, & professionem doctrinæ tum falsæ, tum impiæ, tum regno exosæ. Propagari ab iis tam latè hanc pestem, vt nisi præfens remedium eam absunderet, breui esset Pechinum in Regiam Bonziorum, & simulachrorum templum degeneratura. Regem fama tam constans idololatram loquebatur, vt lux sectæ librum diceretur manu propria descripsisse. Regis mater, vxores, Eunuchi, vitæ illius priuatæ Ministri, Domini voluntatis, omnes pariter mancipia idololatriæ; ad hanc tamen Pechino exturbantam (cælo arbitror motus) Rescriptum dictauit, dignum Imperatore Christiano, cuius erat hæc clausula; idolorum cultores procul abeunto; cum eorum Ministris deserta incoluntò, nihil eis cum aula, nec decent illos Mandarinorum insignia. Rescriptum statim in mores induxit seuera Præsidis claræque edictio, ne quis Literatorum in posterum, verbo, scriptorve idola nominaret, nisi ad eorum detestationem; qui secus faceret, caritarum exinde spe omni ac iure augendæ dignitatis, & gradus altioris, edictione hac mutare scenam aula omnis; confidenter antea fastuosi obstipo incedere capite; nonnulli dedecus leuitatis in religione commutanda, voluntario exilio, & abdicatione dignitatum vitare maluerunt: in quibus tres erant in exilium Riccij malignè coniurati. Purgata ab idolis aula campum Bonzj retinebant, quod edictio Præsidis vnus tangeret Literatos; triumphabat ferocius solito Tacquonus, quod de sibi obiectis apud Regem nefariis enormibusque flagitiis, Rex silentio respondisset, quasi hominem gra-

Ec 3

82
Idolatria,
& Bonz. ex-
terminantur
Pechino.

tiosissimum ne sustineret quidem apud se accusari. At stupori fuit quàm procul huic eiusque Bonziis, & ex causa quàm inopinata, & quàm aliena, tunc illis ruina incubuit, cum essent eius maximè securi: aduertitque etiam ethnicos, vt dicitarent hanc in cælo compactam machinam, vt vlcisceretur Cæli Dominum, eiusque hostes obrueret. Contigit proiectam in palatium schedam Regi probrosam deprehensam, qua perstringebatur amoris in filium minorem, quam in natu maximum maioris, quo prærogatiuam paterni imperij illi destinabat contra Regni & naturæ iura. Nec errabat à vero insinulatio, sed Regi doluit se in ordinem redigi, & nullo discrimine tanquam Plebeium accusari. Furere igitur in schedâ auctorem & conscios, Pechinum proseriptionibus, quæstionibus, tormentis, & carnificina perpetua in solitudinem vertere, nullo non publicum deuitante ne qua illum vmbra suspectum faceret, nec tamen vel auctor vel index vlla vi arte uicini valuit, quoad eò causa desisteret, quò instruxerat illum Deus, Missa vnde vnde repente vox, sparsaque in populum repente, vocis publicæ ac famæ præiudicium tulit; schedam nempe in Regem famam à Bonzio, & idololatra esse compositam, qui de vno rumor omnes fecit suspicionis purgandæ reos, & supplitijs complures exquisitissimis cruciauit, nec iniustis tamen, etsi nec sceleris auctores comperirentur nec conscij; de iis enim dum quæritur, & vitam illorum scrutantur Cognitores tam horrenda in lucem manifestam protrahabantur eorum scelera, vt ad sicam, & rogum populus conclamaret. Deprehensus est in iis vnus virginitatis inter Bonzios virgines nota magnus qui meretrices duodecim, totidem alebat in vrbibus, vbi etiam sacrilegissimus suas obibat stationes; Ex Tacquoni scriptis producta epistola qua Regi scelestus obirectabat; aliæ ex quibus liquebat, operam suam Mandarinis magno venalem habuisse, vt eos deiectis alijs in Magistratus attolleret, à quibus propterea ignominiosè sunt amoti. Hæc & similibus Regis æquitas indignata, properato rescipit, ex legum feneritate puniendos, quod tam diligenter curatum est vt etiam innumum ius iniuriam saperet. Dedit pœnis initium Tacquonus quem intoleranda superbia Mandarinis fecerat inuisum, iussus est cædi vltima fustuarij verberatione dum in carcerem duceretur expectatus illic grauiora, sed pœna hæc hominem confecit, & sub ea extinctus, vulgo de se fabulam reliquit, fortes enim assuetus iactare sententias, & animum doloribus corporis & lacerationi carniū imperari, eiulatu femineo & lamentis prius obtudit adstantes quàm à carnificibus tangeretur. Abiectum cadauer & leui humo tectum, refodi iudices mandarunt, ne vt erat frondum mirabilis artifex, mortuum simulasset, & Regem aliquo exitiali beneficio peteret, Suis alij affecti supplicitijs; pessima natio Pechino exterminata est penitus, vbi delnceps nequibat conspici, nisi cum omnium execratione. Tunc vero vrbe (quod à principio diuina prouidentia spectarat) à pestilenti colluuiæ liberata.

in casses incidit scheda auctor in Regem composita; nisi fortè vi tormentorum crudelium horrenda, confessionem à misero falsam iudices extorserit, ne Regis furorem in se conuerterent, si nullum inuenissent reum: erat hic è Literatorum ordine, gradu Siuzaius, palam facinorosus, ex quo priorior fides habita confitenti; cæterum vera falsa confessus, sententiis iudicum, in frustra carnum sexcenta supra mille dissecus interit; quam atrocitati quorundam scelerum Sinæ lanienam decernunt, & producunt illam aliquando ad frustilla ter mille, intactis interim subtili carnificis examine illorum vitalibus quoad expleto vulnere numero caput illi abscindat. Porro hæc Pechino expulsæ profligatæque idololatriæ victoria nobilis, peruagata est regnum vniuersum; & cum ea omnino sapiens Literatorum sensus, apertè philosophantium à Deo Riccij perfectam, cui fixum cum esset legem suam ab eo in urbem regiam inferi, prius à virulentis germinibus liberandum id solum censuerat, Bonziis scilicet, & idololatriis eorum sequacibus, qui nouis quotidie simulachris urbem incestabant, & erant denique pro ea qua perpetuo crescebant potentia inde Riccium expulsuri, quæ post hæc secuta sint tantisper differo, vt sicut hic detur Longobardo locus in opposita planè Cantonensi Prouincia laboranti, Nicolaum Longobardum Caltageronæ in Sicilia edidit annus superioris sæculi sexagesimus quintus, octogesimus secundus Societati dedit. Aetatis nonagesimus in cælum, vt spes est, transmisit, post annos videlicet octo & quinquaginta in Euangelij opere Sudatos; Campum sanè illi haud impari magnis quos gerebat animis, Apostolico ardori, & viribus corporis explicuit Christianitas Sciaocensis dum eam fundat, cõque prouehit vbi post paulam illam mirabimur: Primi tamen laboris, & contentionum, diu fructus alios ex ea non tulit, quàm patientiæ. Literatorum ingenia explebat sublimitas professionis Christianæ, & eorum quæ sentit de Deo, de anima, & æternis rebus; sed exterrebat monogamiæ lex omni iure, ac tempore maior; & castimoniam sanctitas, motus quoque damnatis intimarum cogitationum. Mandarino insigni præcepta decem legenda cum dedisset, suspexit ille virtutis absolutissimæ dictata, sed ea restituens negauit posse à Mandarinis obseruari; rectè omnino, haud quidem pugnantia cum dignitate Mandarinum, sed cum his vitiis quibus vt plurimum inuoluuntur. Vulgus autem idolis perinacissimè affixum, infertore saltem gradu, cum cœli Domino, Deos suos colere voluisset, quos, etsi non semper petita concederent, aiebat tamen nocere nemini, nisi si contemptu aliquo violarentur: cuius porro bonorum dando, vel auertruncando malorum generi, suum habebat peculiarem Deum, & quæ illius retinendi non parua erat illecebra, virtute olim clarum heroica, nec vili earum maculosum labe quæ Græcorum Deos dedecorat. Præter statuas illorum quæ prostant in templis, adorantur priuatis in ædibus ingenti numero, & singulari veneratione, traditæque ab atavis transmittuntur in filios, & nepotes hæreditariæ,

83.
Sciaocci
m. his exig.